

Kodutöö – digiõpe:

<http://sise.ttu.ee/hum/index.php?id=4.39.67&oj=13>

<http://www.pekonsult.ee/digiõpe.htm>

<http://staff.ttu.ee/~mare/>

1. Digiõpe – Muutuste juhtimine (mõjustamisvõtted)
2. Digi-aabits 10. Suhtlemine
3. Digi-aabits 11. Mina -pildid ja “mina” kaitsemehhanismid

ÜLIÕPILASTE JUHENDAMINE

JUHENDAMISE VAJADUS

- Parandada õppimise tulemuslikkust
- Ühtlustada üliõpilasgrupi taset
- Korrastada ja tugevdada üliõpilase rolliidentiteeti
- Õpetada üliõpilast loovalt mõtlema, nägema probleemi erinevaid aspekte
- Parandada üliõpilase enesemõistmist ja -hinnangut, oma võimete, teadmiste, oskuste paremat tundmist
- Aidata üliõpilasel paremini mõista oma tugevaid ja nõrku isiksuse omadusi
- Aidata üliõpilasel paremini mõista oma motive
- Toetada iseseisvumist
- Tõsta rahulolu taset
- Jagada informatsiooni
- Pakkuda psüühilist tervisekaitset – võimalust end “maha laadida”, kõneleda oma probleemidest avameelselt
- Luua parem ja individuaalsem kontakt üliõpilasega

ÕPPEJÕU OOTUSED ÜLIÕPILASE SUHTES JUHENDAMISEL

- Võtta initsiatiiv ja olla aktiivne
- Kuulata õppejõudu, esitada täpsustavaid küsimusi
- Veenduda, et ülesande täitmine on jõukohane
- Analüüsida ja anda tagasisidet tekkinud probleemidest
- Perioodiliselt ette kanda oma tegevuse kulgemisest
- Olla kohusetundlik
- Olla vastutustundlik
- Arendada iseenda teadmisi/oskusi

MÜRAD KOMMUNIKATSIOONIS ehk miks üliõpilased ei saa sinust aru

- Füüsiline seisund
- Emotsionaalne seisund
- Kogemused
- Hoiakud
- Tähelepanu
- Mälu
- Ootused
- Formaalne suhtumine
- Sotsiaalne distants ja autoriteet

ÜLIÕPILASE KÕIGE VAJALIKUMAD KOMMUNIKATIIVSED OSKUSED

- Kuulamisoskus
- Küsimuste formuleerimine ja esitamine
- Kirjalik eneseväljendusoskus
- Suuline eneseväljendusoskus
- Tagasiside andmine
- Suhtlemisoskus
- Meeskonnatöö (koostöö) oskused
- Probleemi lahendamise oskused

ÕPPIMISVÕIME SÕLTUB

☀ **VÕIMED**

☀ **MOTIVATSIOON**

☀ **VÕIMALUS**

Kuid ka teistest mitte vähem tähtsatest mõjuritest:

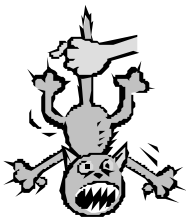
- Saavutusvajadusest
- Kaasõpilaste mõjust
- Võistluslikkusest
- Loomingulisusest
- Uudishimust
- Hirmust ebaõnnestuda
- Vastutustundest
- Tunnustusvajadusest
- Staatusest
- Mainest
- Vaheldusest

ÕPPEJÕU OSA JUHENDAMISEL

- Selgita arusaadavalt
- Veendu üliõpilase kaasahaaratuses
- Kirjelda oodatavat tulemust
- Näita üles usaldust

- Ära häbista
- Sisenda eneseusaldust
- Toeta
- Ole stabiilne
- Tunne oma üliõpilasi

JUHENDATAVA ÜLIÕPILASE HIRMUD

- Hirm muutuda
- Hirm paljastada oma nõrkusi
- Hirm kontrolli ees
- Hirm kaasüliõpilaste suhtumise suhtes

ÜLIÕPILASE SPETSIIFILISI PROBLEEME JUHENDAMISEL

- Empaatiapuudus
- Liigsamastumine kaob objektiivsus ja distants juhendaja ja juhendatava vahel ning tagajärjeks võib olla pinge tõus ja raskused edaspidi distantsi loomisega.
- Enesehinnanguprobleemid
 - madal enesehinnang õhutab tõestamisvajadust
 - madal enesehinnang vallandab kompensatoorse ülipüüdlikkuse
 - madal enesehinnang põhjustab liigset enesejälgimist ja enesega tegelemist
 - mida madalam on enesehinnang, seda suurem on vajadus teistele meeldida
 - tähtsaimaks tegevusmotiiviks on enesehinnangu upitamine
 - madal enesehinnang tekitab hirmu oma nõrkuste ees
 - madal enesehinnang teeb tundlikuks kriitika suhtes

ÜLIÕPILASE EMOTSIOONID JUHENDAMISEL

- Üllatus
- Inertsus
- Arusaamatus
- Mittemõistmine
- Rõõm
- Uudishimu
- Hirmud
- Teadasaamine "heureka!"

JUHENDAMISEGA KAASNEVAD OHUD

- Lisab ebavõrdsust
- Tekitab õpitud abitust
- Võimalusi saada individuaalset juhendamist on vähe
- Võib lisada tülisid
- Võib soodustada endassetõmbumist
- Võib muutuda sõltuvussuhteks

ÜLIÕPILASE SUHTUMINE

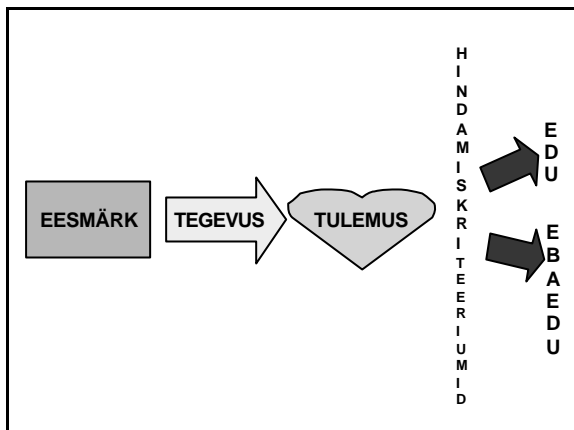
		TEHA	
		OSKAB	EI OSKA
TAHAB TEHA	TAHAB JA OSKAB TEHA		TAHAB, KUID EI OSKA TEHA
	EI TAHAB, KUID OSKAKS TEHA		EI TAHAB JA EI OSKA TEHA

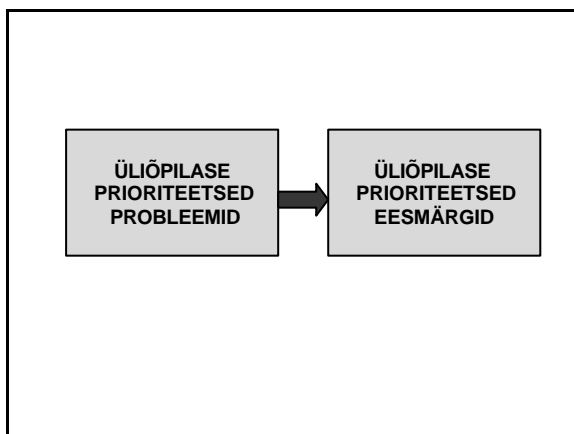

ÜLIÕPILASE PROBLEEMID

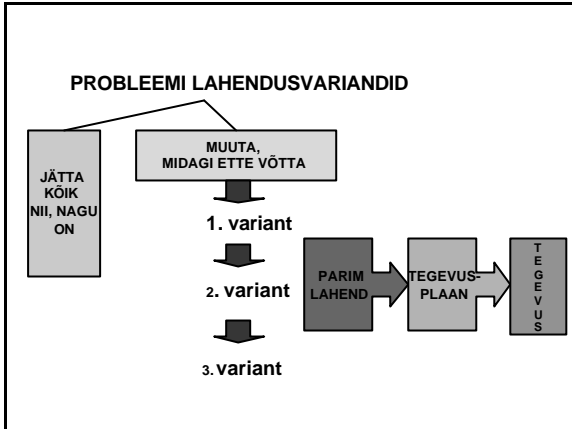
ÜLIÕPILASE EESMÄRGID

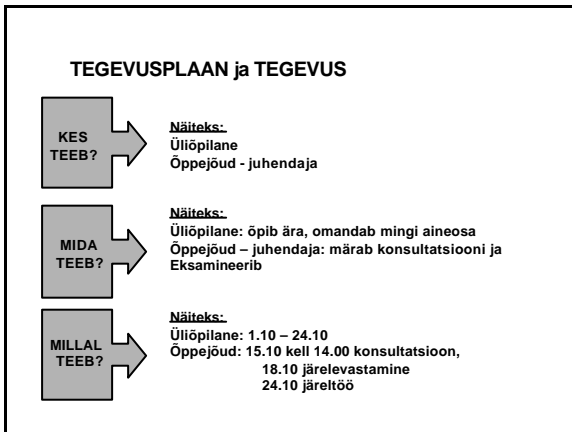
Tingiv kõneviis: peaks ehk vist küll seda parandama

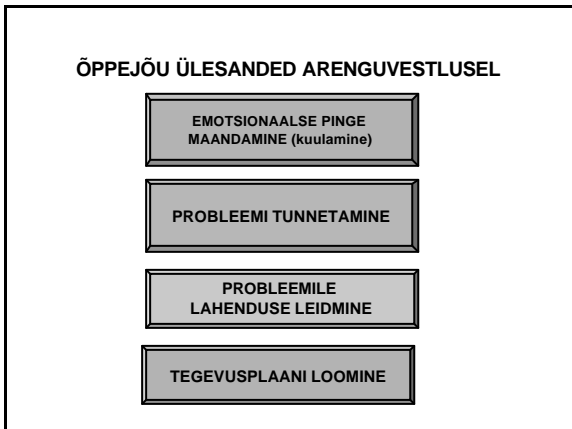

PROBLEEMI LAHENDAMINE	
TUNNETAMINE	Probleem peab olema tunnetatud kõigi osapoolte poolt
SÕNASTAMINE	Probleem peab olema selgelt formuleeritud
EESMÄRK	Eesmärk peab olema selge ja konkreetne
LAHENDUS-VARIANDID	Analüüsida mitmeid variante
PARIM LAHEND	Parim lahen antud situatsioonis
TEGEVUSPLAAN	KES? MIDA? MILLAL teeb?
TEGEVUS	Tegevusplaani täimine

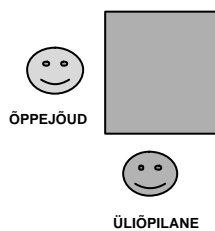

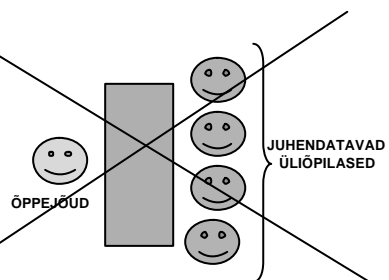
JUHENDAMISE TOIMUMISE KOHT

- Ruum
- Distantis vestlejate vahel
- Segamiste välistamine

Näiteks:

Vältida!

JUHENDAMISE EETIKA

Anna lubadusi, mida saad täita ja mida kavatsed ka täita

Saadud info suhtes kehtib konfidentsiaalsuse nõue

Anna tagasisidet, võimalda juurdepääs infole

Kohtle iga tudengit lugupidamisega

Suhtu kõigisse ühtemoodi

Ära kuluta liigselt aega

Kaheksa keeldu

- Ära lasku vaidlustesse
- Ära lase juhtija rolli üle võtta
- Ära lase üliõpilasel oma aega raisata
- Ära jää pidama teemale, millele on juba arutletud
- Ära küsitle erutunud inimest, anna aega rahuneda
- Ära lange meelituste ja valede võrku
- Ära küsitle üliõpilast kui te ei ole ettevalmistunud
- Ära lase teisel oodata

ÜLIÕPILASTE HINDAMINE – objektiivsus ja subjektiivsus

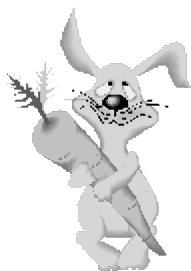

TAGASISIDE JA HINDAMISE TASEMED

1. tase: RAEAKTSIOON – vahetu tagasiside, kuidas loeng (seminar, praktikum) meeldis

2. tase: ÕPPIMINE - mida üliõpilased õppisid (faktid, oskused, printsiibid jms)

3. tase: KÄITUMISE TULEMUSLIKKUS – mis muutus üliõpilaste käitumises

- a) tulemuse vastavus ülikooli eesmärkidele
- b) suurenenud õpimotivatsioon
- c) suhtumise muutumine
- d) tahe oma võimeid, teadmisi kasutada
- e) hoiaku muutus
- f) koolistressi vähenemine
- g) madalam absenteism
- h) iseseisvam probleemide lahendamine
- i) suhtlemisoskuste suurenemine
- j) suurem lojaalsus
- k) suurem rahulolu

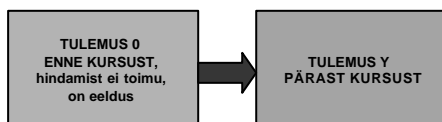
**4. tase: ÕPPIMISE TULEMUSLIKKUS -
mis muutus, enne/pärast, üliõpilase
individuaalne tulemuslikkus**

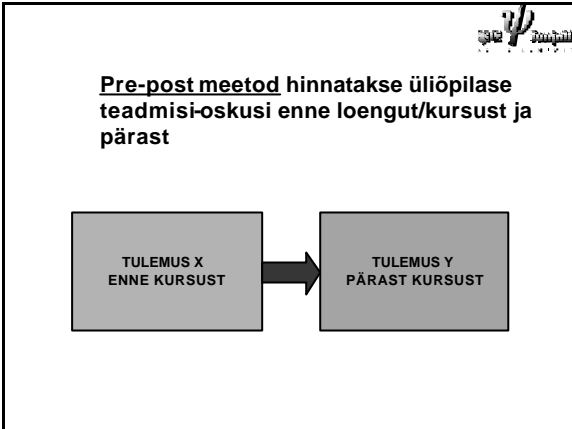

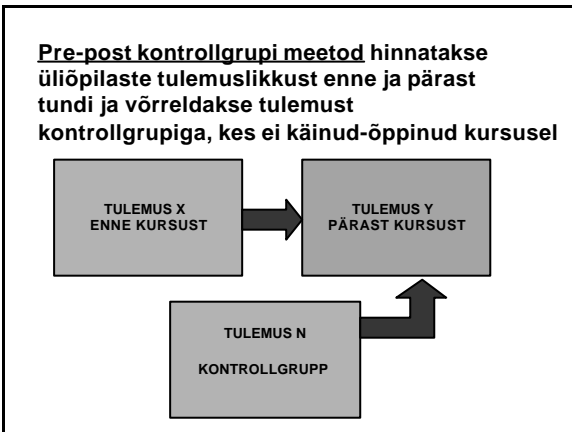
**ÕPPIMISE TULEMUSLIKKUSE
HINDAMISE MEETODID**

**Post-meetod ehk järelkontrolli meetod:
tulemuslikkuse mõõtmine pärast õppimist,
mida õpilane teab, oskab, teeb paremini
pärast tunni, aineosa, kursuse läbimist**

JÄRELKONTROLLI MEETOD

- Hindamine**
- Hindamine kui protsess on inimese elukorralduse oluline osa
 - Igasuguse eesmärgipärase inimtegevuse lahutamatuks osaks on hinnangu andmine oma tegevuse resultaatile
 - Ilma oskuseta hinnata oma tulemusi ja oskusi, ei saa inimene kujundada ja planeerida oma tulevikku

Hindamine

- Õpikeskkonnas toimub kaks erinevat, kuid samas seotud protseduuri –
 - hindamine ja
 - kontrollimine
- Kontrollimise eesmärgiks on veenduda, kas kui korrektselt on täidetud õppeülesanded või saavutatud eesmärgid
- Hindamine tähendab aga väärtuse omistamist tudengi tööle, mida väljendatakse enamasti numbrilise hindena või tähena

Hindamine

- Hindamine kui protseduur hõlmab alati kahte tegevust:
 - mõõtmine
 - väärtuse omistamine, hinnangu andmine

Hindamise pinged

- Sagedasemateks pingelikeks on:
 - õppimine vs kontrollimine
 - kriteerium vs norm
 - formeeriv vs kokkuvõttev kontroll
 - väärtuspõhised vs absoluutsed standardid
 - vana vs uus
 - standardiseeritud vs essee hindamisvorm

Grant Wiggins kasutab terminit „hariv hindamine“, mille tingimusteks on :

- hindamine peab olema õppeprotsessi orgaaniline osa
- hindamine peab olema seotud ja tulenema õppeeesmärkidest
- hindamine peab pakkuma täielikku ja kvaliteetset tagasisidet nii tudengile kui õppejõule
- hindamine peab aitama tudengil paremini omandada ainet

Hindamine mõjutab alati tudengi motivatsiooni ja õppimist

Hindamise vorm mõjutab vahetult seda, mida tudeng õpib ja omandab ning kuivõrd tähenduslikult on seotud õppeprotsessiga

Hindamise omadused

- hindamine peab aitama õppejõul efektiivsemalt õpetada ja koostada juhendeid
- hindamine peab olema ka enesehinnangu ja kontrolli aluseks
- hindamine peab olema hoiakute ja arvamuste vaba, hindamiskriteeriumid peavad olema objektiivsed ja sõltumatud
- hindamiskriteeriumid ja standardid peavad olema enne teada
- tagasiside peab võimaldama vajaduse korral muuta hindamisvorme või –aluseid

Hindamise omadused

- **Hindamine sisaldab endas vigu**
- Hea hindamismudel on õpetuse tõhustamise aluseks
 - Wigginsi järgi peab hindamine olema õpetamise orgaaniline osa. Kui hindamine on seotud õppeeesmärkide ja sisuga, siis on õppejõul kergem valida tegevusi ja ülesandeid, mis oleksid kõige tõhusamad antud materjali omandamiseks

Hindamise omadused

- **Hindamine peab olema usaldusväärne**
 - Hindamise kavatsuslikke, kui ka ettenägematuid, tulemusi tuleb hinnata lähtudes konkreetsete seisukohtade argumentidest. Tuleb hinnata informatsiooni korrektsust ja vastavust kavatsetule.

• Hindamine peab olema õiglane ja eetiline

• õiglus on tagatud kui hindamine ei ole tendentslik, on erapooletu

- võimaldab kõiki kohelda võrdselt
- tulemused on õiglasel
- võimaldab tulemustest õppida
- vastab õpetatule
- väldib stereotüüpe

• Hea hindamise korral rakendatakse erinevaid meetodeid

Hindamine, mis on õiglane ja viib minimaalsete vigadega usaldusväärsete tulemusteni, koosneb reast erinevatest meetoditest, mis võimaldavad tudengil erineval viisil näidata oma teadmisi, et tekiks terviklik pilt tema arusaamise ja oskuste

• Hea hindamine on tõhus ja teostatav

See nõue on seotud eelkõige aja-, teadmiste- ja materiaalsete ressursside nappusega. Tõhusus nõuab erinevate meetodite kasutamist. Tasakaalustatus nõuab meetodite kasutamist, mis võimaldaksid koheselt saada ulatuslikku ülevaadet ning ei oleks ajamahukad

• Hea hindamine kasutab erinevat tehnoloogiat

Tehnoloogia arenedes ja õpetajate oskuste suurenedes on üha enam võimalik kasutada infotehnoloogial põhinevaid hindamismeetodeid

Hinnang

- **Mingile tegevusele või tulemusele hinnangu andmisel otsustatakse:**

- Kas antud tulemuse saavutamiseks tehtud jõupingutused on seda ka väärt
- Kas saavutati ka seda, mida planeeriti ning kas esinesid ka kõrvalnähud
- Kas kasutatud meetod oli õige, õiglane ja eetiline
- Kas on olemas paremaid võimalusi

Hinnang

- **Igasuguse hinnangu andmise aluseks on kaks eeldust:**

- Faktilised teadmised asja olemuse, tegevuse või mõju kohta
- Väärtus lähtuvalt mingitest printsiipidest

- **Hinnangu protsess on alati emotsionaalne. Alati tuleb arvestada nii hinnatava kui hindaja reaktsioonidega antud protsessis**

- **Hinnangut andes tuleb alati arvestada hinnangu erinevust teistest sündmust või tegevust määratlevatest meetoditest nagu kirjeldamine, klassifitseerimine, diagnoosimine, üldistamine, põhjendamine, seletamine. Hinnang väljendab alati hoiakut**

- **Hinnangut andes tuleb osata vahet teha mõõtmise, järjestamise, hindamise ja headuse, väärtuse, olulisuse omistamise vahel**

Hindamise loogika

- Hindamise loogika on väljendatav viie järjestikuse tegevuse kaudu:
 - Selgita välja, milles seisneb hinnatav sooritus või ülesanne
 - Pane paika sooritus kriteeriumid, konkreetsed tegevused või protseduurid, mida peab hinnatav tegema
 - Kehtesta standardid tegevustele nende kriteeriumite osas, kehtesta sooritustase
 - Kogu andmeid soorituse kohta lähtudes soorituskriteeriumitest ja vastavusest standardile
 - Koonda tulemused ja hinda neid

Hindamine

- 9 hindamise põhimõtet
 - Hindamise aluseks on hariduse väärtused.
 - Hindamine on tõhusam, kui peegeldab õppimist kui multi-dimensionaalset, integreeritud ja pidevat tegevust.
 - Hindamine on tõhusam, kui aine eesmärgid on selgelt sõnastatud.
 - Hindamine peab võrdset tähelepanu pöörama nii tulemustele kui kogemustele

Hindamine

- Hindamine on tõhusam, kui see on pidev protsess
- Hindamine on tõhusam, kui hõlmab suuremat hulka üliõpilasi
- Hindamine on tõhusam, kui on seotud reaalse tegevuse ja väärtustega
- Hindamine kutsub esile suuremaid muutusi kui ta on osa suuremast tegevuste programmist, mis seotud edukuse suurendamisega
- hindamise kaudu täidavad õppejõud oma kohustust tudengi ja ühiskonna ees

Kontroll

- **Kontrollivahendite usaldusväärsus väljendub:**
 - kas nende abil saab koguda informatsiooni, mida peetakse silmas
 - kas see informatsioon on korrektne

Kontroll

- **Hindamisvahendi valiidsus** – kuivõrd see võimaldab koguda seda tüüpi informatsiooni, mida silmas peetakse
- **Hindamisvahendi valiidsuse hindamise kriteeriumid** olenevad selle otstarbest
 - Sisuline valiidsus – kas kontrollivahend mõõdab seda, mille mõõtmiseks ta on välja töötatud

Kontroll

- **Hindamisvahendi reliaablus**

usaldusväärsus etteantud mõõtmisvea piires, iseloomustab korrektsust, millega vahend võimaldab teadmisi või oskusi mõõta

INFO ALLIKAD

1. Küsimustikud
2. Teadmiste testid
3. Oskuste testid
4. Rollimängud
5. Kaasuste lahendamine
6. Simuleerimismängud
7. Eksamid
8. Kirjalikud tööd
9. Artiklid, publikatsioonid

SUBJEKTIIVSUS HINDAMISEL

Haloefekt

Loogiline järeldamine

Analoogide kasutamine

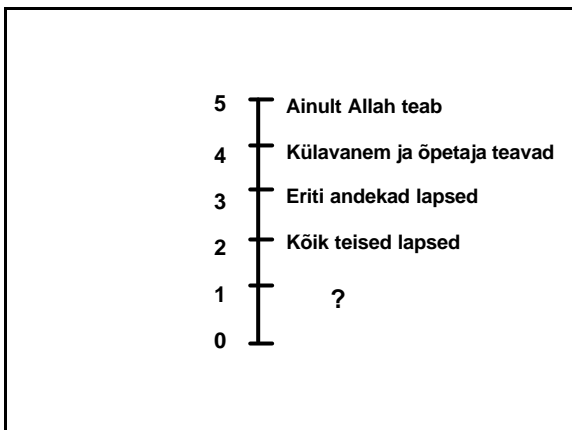
Juhutunnustest lähtumine

Projektsioon ja empaatia

Äärmushinnangutest hoidumine

Varemotsustatu koopeerimine

Tavatõdedest, stereotüüpidest lähtumine

EKSAMINEERIMINE

EKSAM

Kirjalik
Suuline

ENNE EKSAMIT...

On täiesti loomulik, et enne eksamit inimene on närvis ja pabistab. Mis tekitab siis hirmu?

Tavaliselt inimesed kardavad:

- eksami tagajärge
- eksami situatsiooni

Tagajärge saab prognoosida:

- eksam läheb hästi
- kukute eksamil läbi

Mõelge enda jaoks selgeks, mis juhtub Teiega kummalgi juhul. Igal juhul ei ole see maailma lõpp

Töenäoliselt saate halvast sooritatud eksamit korrata. Eksamisituatsiooni kohta on võimalik eelnevalt informatsiooni koguda ja endale selgeks teha, kuidas eksam toimub, millised on nõudmised jms.

On teada, et inimene tunneb hirmu eelkõige selle ees, mis on tundmatu ja mida inimene ise ei saa kontrollida. Muutke siis situatsioon kontrollitavaks ja koguge informatsiooni

NÕUANDED TUDENGILE

1. Otse loomulikult tuleb eksamiks ette valmistuda ehk õppida. Tehke kindlaks enda jaoks parim õppimise aeg ja koht ning kasutage seda

2. Kujundage endal positiivne mõtlemine – olengi tubli, saangi hakkama, minu edu sõltub minust endast, minu ettevalmistuse tasemest, eksami sooritamine annab mulle uusi võimalusi ning on kasulik jne.

3. Ärge kujutage endale ette, et te olete super-inimene – et suudate eksamiks ettevalmistamise perioodil ühtlasi kodus remonti teha, aiamaal künda ja külvata, viiekäigulisi lõunaid valmistada jne. Tehke endale ratsionaalne aja jaotamise kava ning püüdke seda täita. Ärge unustage, et ööpäevas on ainult 24 tundi.

4. Hooldage oma tervise eest – ärge unustage ennast söömata, kuid ärge hakake ka liigselt süüa. Teadke, et te vajate und ja puhkust. Eksamiperiood on nii vaimne kui füüsiline pingutus – kontrollige, kas teie organism saab piisavalt vitamiine ja mineraalaineid söödavast toidust või tuleb neid tablettidena juure lisada.

5. Korrastage oma suhteid – teatage kodustele, et te tegelete järgmistel nädalatel peamiselt õppimisega ning vajate seetõttu lähedaste inimeste abi ja toetust. Vältige konflikte kui vähegi võimalik ning püüdke keskenduda peamisele - õppimisele

6. Ärge võtke endale lisaülesandeid ja kohustusi, mis nõuavad teie tähelepanu ja aega ning ei ole prioriteetse eesmärgiga (edukas eksami sooritamine) otseselt seotud.

7. Üliõpilaste kogemused näitavad, et mõõdukas pabistamine enne eksamit tuleb igati kasuks – sunnib tegutsema (õppima), mobiliseerima oma teadmisi, oskusi ning võtma ennast kokku.

8. Õppige õppima!

KÜSITLEMINE EKSAAMIL

AVATUD KÜSIMUSED

- Julgustavad üliõpilast rääkima ning vastama enam kui ühe sõnaga. Mis, kes, kus millal, kuidas, miks?
 - Sellised küsimused avavad intervjueeritava ning sunnivad intervjuerijat kaasa mõtlema
 - Vastuses kajastuvad vastaja emotsioonid, hoiakud, väärtused.

SULETUD KÜSIMUSED

Suletud küsimuste eesmärgiks on vastajalt spetsiifilise vastuse hankimine

Suletud küsimused sunnivad vastajat piiritlema oma vastust, mis võimaldab tal selgemalt oma mõtteid väljendada. Suletud küsimustele vastates peab vastuse andja vähem vaeva nägema, küsija seevastu peab seda rohkem vaeva nägema, et täpselt küsida

AKTIIVNE KÜSITLEMINE

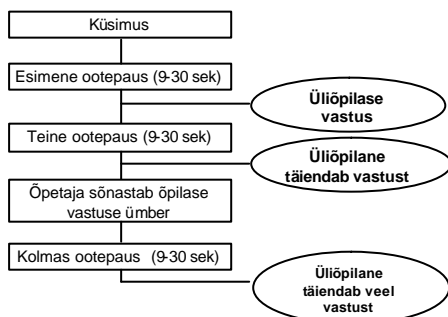
- kontakti loovad küsimused - kontakti loomiseks
- uurivad küsimused - informatsiooni kogumiseks
- lihtne küsimus - inimese vastama julgustamiseks, lahenduste leidmiseks
- võrdlev küsimus - detailide avastamiseks
- laiend ning täpsus - väljakutse esitamiseks
- arvamuse otsimine - teadmiste ning kaasamõtleamise oletuslik testimiseks
- peegeldus - niidiotste kokku tõmbamiseks / arusaamise testimiseks
- kokkuvõte

PASSIIVNE KÜSITLEMINE

- mitteverbaalne julgustamine
- toetavad küsimused – kommenteerivad, siduvad
- võtmesõnade kordamine mõtlemisaja andmiseks, peegeldavad küsimused huvi näitamiseks, paus rääkima meelitamiseks

KÜSITLEMINE

VASTUREAKTSIOONI PÕHJUSTAVAD KÜSIMUSED

- Juhtivad algused - soovitud vastuse ette ütlemine
- Trikiga küsimus - eksitamine, segadusse ajamine
- Mitimest osast koosnev küsimus
- Maraton-küsimus
- Ebaselge küsimus
- Retooriline - takistamiseks vastajal ükskõik, mida öelda
- Diskrimineeriv küsimus - vastaja ära heidutamine, eelarvamuste sisendamine

AKTIIVNE KUULAMINE

Võta sõnum vastu — KUULA
Tõlgenda sõnumit — KINNITA
Hinda sõnumit — TÄPSUSTA
Reageeri sõnumile — MÕISTA

KUULAMISE REEGLID

Füüsiline kuulamine - kuulaja peaks oma olekuga näitama, et ta kuulab. Selleks on olulised järgmised tegurid:

- vaata üliõpilasele otsa otse
- hea silmside säilitamine
- avatud poosi säilitamine
- suhtelise pingevabaduse säilitamine

Psühholoogiline kuulamine - see ei ole ainult vaikimine ja kuulamine, mida rääkija ütleb, vaid ka tema mitteverbaalse käitumise jälgimine.

Tähelepanemine:

mida ta ütleb
kuidas ta ütleb
mida ta ei ütle
milliseid emotsioone rääkija väljendab ja ei väljenda

Miks õppejõud ei kuula?

- Ülekoormatus
- Hõivatus
- Mõtlemine on kiirem
- Kuulamine on pingutav
- Välismüra
- Kuulmisprobleemid
- Valed eeldused
- Nähtavate eeliste puudumine või selge eelistuse olemasolu
- Tähelepanu või mälu häired